
Verslag Ledenraad PCOB

Donderdag 12 januari 2023
vastgesteld

Aanwezigen: zie presentielijst; het quorum is aanwezig.

Voorzitter: de heer Henk Zieleman

1. Opening en vaststellen van de agenda

De voorzitter opent de vergadering door aandacht te vragen voor een filmpje waarin de medewerkers van het verenigingsbureau iets vertellen over hun werk en hun drijfveren. Er zijn afmeldingen ontvangen van de heren Beijering, De Boer, Bolt, Van Kranenburg, Sprong en de dames Oosterhuis, Tang en Van der Waal. Van de bestuursleden heeft mevrouw Willemsen zich moeten afmelden.

De heer Ryan Emmen is vandaag aanwezig in de vergadering. Hij is sinds 1 september jl. bureaumanager op het verenigingsbureau en is verantwoordelijk voor alle operationele zaken. Hij vat het zelf samen door te stellen dat hij er voor moet zorgen dat de medewerkers hun werk zo goed mogelijk kunnen doen. Tot zijn takenpakket horen ook personeelszaken en de financiële controle.

Als moment van bezinning leest de voorzitter een gedicht voor over hoe iemand er op het juiste moment op eens kan zijn.

Normaliter wordt op de vergadering in november aandacht gegeven aan de overledenen van dat jaar, maar dit jaar is er in november geen vergadering geweest. De voorzitter spreekt daarom enkele woorden ter nagedachtenis aan een aantal met name genoemde personen.

In de agenda worden punt 2 en 4 omgedraaid.

2. Bijpraten vanaf de bestuurstafel

Willem Nuis, voorzitter landelijk bestuur PCOB, krijgt het woord.

- Mevrouw Evelin-Pierre Dumfries heeft geconstateerd dat zij niet voldoende tijd beschikbaar heeft om haar bestuurswerk voor PCOB op de door haar gewenste manier vorm te geven. Zij verzoekt de ledenraad om haar te ontheffen van haar bestuurstaken. Het bestuur PCOB stelt voor om vooralsnog deze vacature niet in te vullen. De ledenraad stemt in met het ontslag van mevrouw Dumfries en met het voorstel om voorlopig met vier bestuursleden PCOB verder te gaan.
- Twee bestuursleden Unie KBO, waaronder de voorzitter, zijn afgetreden per 1 januari 2023. Twee andere bestuursleden, waaronder de penningmeester, hebben aangegeven te zullen vertrekken zodra er opvolging beschikbaar is. In de vergadering van de ledenraad Unie KBO, die deze middag zal plaatsvinden, zal dan ook worden voorgesteld om mevrouw Hilgeman te benoemen als voorzitter en een zoekopdracht te geven voor twee nieuwe bestuursleden, waaronder een penningmeester. Het bestuur PCOB zal dus met dit nieuwe bestuur Unie KBO verder moeten praten over het gewenste fusietraject.
- En over dat fusietraject gesproken: later in deze vergadering zal de directeur een presentatie geven van de visie op de gefuseerde vereniging. Het bestuur PCOB is van mening dat het beter is om vandaag te horen of het traject al dan niet kan worden ingezet dan ergens aan het eind van het jaar. De begroting 2024 gaat uit van een fusie waarin harmonisatie van de

afdracht heeft plaatsgevonden, zoals later in deze vergadering uitgebreid zal worden besproken. Dit zou een breekpunt voor de Unie KBO kunnen zijn. De ledenraad is het eens met het standpunt van het bestuur dat snelle duidelijkheid noodzakelijk is. De vraag klinkt of het bestuur vertrouwen in de toekomst heeft. Het antwoord van Willem Nuis is dat hij dat zeker heeft, maar dat die toekomst niet per se samen met de Unie KBO hoeft te zijn.

- De vier uitgetreden bonden hebben een claim gelegd op het vermogen van de Unie KBO ter grootte van € 1,1 miljoen, zonder daarbij ook een deel van de huidige verplichtingen van de Unie KBO (bijvoorbeeld de afdracht aan KBO-PCOB) over te willen nemen. De kans bestaat dat dit een rechtszaak gaat worden. De vier vertrokken bonden werken samen met KBO-Brabant in het Seniorennetwerk Nederland (dat geen onderdeel uitmaakt van de Seniorencoalitie).
- Het bestuur PCOB wil graag het verenigingsbureau onder de aandacht brengen, omdat de besturen werkgever zijn van de medewerkers. De medewerkers willen van harte meewerken aan een fusie om tot een sterke, relevante KBO-PCOB te komen, maar verkeren nu al sinds het begin van de samenwerking in 2016 in onzekerheid. Mede daarom is de mobiliteit op het verenigingsbureau hoog. Het bestuur spreekt groot vertrouwen uit in het management en de medewerkers van het verenigingsbureau, maar realiseert zich ook dat de duidelijkheid die de medewerkers nodig hebben van de besturen moet komen.
- Namens het bestuur PCOB hebben Willem Nuis en Hans van Vliet op 21 november 2022 deelgenomen aan een gesprek met de directeur van de ANBO en de voorzitter van de Raad van Toezicht. Daarbij waren ook Elly Hilgeman (vicevoorzitter Unie KBO), Anemone Bögels (voorzitter KBO-PCOB) en Ingrid Rep aanwezig. Binnen de Seniorencoalitie wordt heel prettig samengewerkt met onder meer de ANBO. Over en weer is er belangstelling om nauwer samen te werken, maar de besturen binnen KBO-PCOB willen zich op dit moment niet vertillen aan twee fusies tegelijkertijd.

3. Mededelingen

Er zijn verder geen mededelingen.

4. Verslag 6 oktober 2022

Tekstueel zijn er geen opmerkingen, dus het verslag wordt ongewijzigd vastgesteld.

Naar aanleiding van:

- Punt 8, blz. 5: in de tekst staat de zin *De ledenraad verzoekt de voorzitter om de mogelijkheid te onderzoeken dat een toehoorder namens een vacante provincie – en met accordering door de afdelingen in die provincie – toehoorder met spreekrecht in de ledenraadsvergaderingen kan zijn.*

Het bestuur is van mening dat het mogelijk moet zijn dat een toehoorder namens een (al dan niet tijdelijk) vacante provincie aan de vergadering deelneemt, mits die aantoonbaar betrokken is bij het werk van het ledenraadslid dat vervangen moet worden. Het is ook mogelijk dat een ledenraadslid een eigen achterban vormt – mogelijk met een bestuurslid van een afdeling in de provincie of van een naburige provincie als we het over een grensstreek hebben.

Op dit moment formeel het HR, statuten én het kiesreglement voor de ledenraad aanpassen is niet zinvol, gezien het gewenste fusietraject.

- Punt 8, blz. 5: de bundeling van de artikelen die de LR betreffen zal door het verenigingsbureau worden verzorgd.

5. Presentatie Ingrid Rep over de toekomst van de vereniging(en)

Ingrid Rep brengt graag onder de aandacht dat de komende presentatie een advies is voor een te varen koers, afgestemd met het bestuur PCOB. Het verenigingsbureau en de directie zijn faciliterend voor wat de vereniging (vertegenwoordigd in de ledenraad) wil. Aan de ledenraad wordt de vraag gesteld of men deze voorgestelde koers kan volgen en enthousiast wordt over het geschetste toekomstbeeld. Zo niet, dan horen we natuurlijk ook graag de alternatieven.

De principiële keus om als PCOB te gaan fuseren met de Unie KBO is al in 2016 gemaakt. De beoogde voordelen van een fusie zijn bekend (meer slagkracht, minder overhead, meer efficiency) en als de fusie KBO-PCOB niet doorgaat, is er minder geld voor de leden beschikbaar. Twee verenigingen hebben nou eenmaal meer overheadkosten dan een gefuseerde vereniging.

In de vereniging PCOB is behoefte aan een professioneel verenigingsbureau dat afdelingen kan faciliteren. Het aantal consultants zou moeten worden uitgebreid, zeker als die ook afdelingen van de Unie KBO moeten ondersteunen. De behoeftes en wensen van de leden moeten centraal staan, zowel van de actieve als minder actieve leden en vooral ook van de potentiële leden. Een vereniging als de onze, waarin de leden gemiddeld 78 jaar oud zijn, moet blijven zoeken naar een aanbod waarmee jongere senioren worden aangetrokken. Lokale netwerken en lokale activiteiten zijn van cruciaal belang voor de manier waarop we de toekomst in willen gaan.

Belangenbehartiging moet altijd met inbreng van de achterban en de wens van het verenigingsbureau is om daar vaker en directer naar te vragen. In het Nationaal Senioren Panel (NSP) zitten nu 2.500 leden en niet-leden die nu 5x per jaar digitaal worden benaderd voor een onderzoek. De uitslag van zo'n onderzoek haalt altijd de media en "in Den Haag" is men ook erg gevoelig voor dit soort peilingen. De wens is om het aantal deelnemers in het NSP naar minimaal 8.000 te brengen. Dan is het wellicht ook mogelijk om op postcodegebied te sorteren, zodat er ook voldoende representatie is voor regionale onderzoeken. Dus als u nog geen lid bent van het NSP: meld u aan!

Er wordt vaak gesproken over 3^e en 4^e levensfase. De 3^e levensfase begint bij de pensioengerechtigde leeftijd, de 4^e bij het begin van de kwetsbaarheid. De 4^e levensfase wordt vaak getypeerd als "de laatste 1000 dagen".

Het jaarplan en deze presentatie gaan uit van een vereniging met een gewenst niveau aan dienstverlening, belangenbehartiging en producten met als doel een landelijke, relevante en bloeiende vereniging te zijn. Dit gewenste niveau kan bereikt worden met een afdracht van € 21,50 per lid aan de gefuseerde vereniging. Het voorstel is om een contributie van € 35 te vragen (dat is € 3 per maand), waarbij dan € 13,50 wordt afgedragen aan de afdelingen. Voor de PCOB wordt daarmee ook in 2024 de afdracht gehandhaafd op het al bestaande niveau; dat bedrag van € 13,50 voor afdelingen kan nog anders worden, maar in de presentatie wordt voor het gemak uitgegaan van € 35,00 totaal, wat nu bij de PCOB ook al de contributie voor landelijke leden is.

Als men het bedrag van € 21,50 te hoog vindt moet er in de uitgaven worden gesneden, bijvoorbeeld door het Magazine niet meer te laten verschijnen. Het Magazine wordt echter hoog gewaardeerd en is om allerlei redenen feitelijk onmisbaar. Het alternatief is verkleining van het verenigingsbureau, wat dan natuurlijk aanpassing van het jaarplan vraagt.

In 2022 hadden de Unie KBO en de PCOB gezamenlijk 180.000 leden, waarvan er door het vertrek van de vier provinciale KBO-bonden ruim 80.000 zijn weggevallen.

De beide besturen willen koersen op een echte fusie, maar niet tegen elke prijs. De besluitvorming wordt pas in de loop van het komend jaar echt genomen. Het jaar 2023 is bedoeld voor het verkennen van de vervolgstappen, ter ondersteuning waarvan drie werkgroepen in het leven zijn geroepen. Een van de toezegging van de provinciale KBO-bonden is dat de bestuurlijke laag van de bond kan verdwijnen en dat is een mooie stap, maar er zijn natuurlijk meer hobbels te nemen.

Vandaag ligt niet de vraag voor of er wel of niet gefuseerd gaat worden. Op de sheets 14 tot en met 17 staat het stappenplan. De vraag is of de ledenraad zegt: ga hiermee aan de slag!

Er is nu een driejarige begroting (2023 – 2025) ontwikkeld waarin de koers van de presentatie wordt vertaald. Aan het eind van dit jaar zal zeker nog de begroting voor 2024 in detail worden voorgelegd aan de ledenraad, waarbij dan ook de meerjarenbegroting voor

2025-2026 wordt aangeboden. De begroting van 2023 bevat investeringen, die vooruitlopen op 2024 en 2025. Die begrotingen zijn onlosmakelijk verbonden met de voorgestelde koers uit de presentatie: als de begroting niet wordt goedgekeurd, wordt ook de koers niet goedgekeurd en dan wordt de begroting weer ingetrokken. Het heeft immers geen zin om in 2023 te investeren als nu al duidelijk wordt dat men geen € 21,50 afdracht wil betalen in 2024 om het dienstverleningsniveau van het verenigingsbureau te garanderen.

Klaas Neutel spreekt zijn waardering uit voor deze koers, waar we zijns inziens voortvarend mee aan de slag moeten. Hij doet de suggestie om al in de fusiebesprekingen een evaluatiemoment in te bouwen voor over een bepaald aantal jaar: is dit inderdaad de organisatie geworden die we wilden hebben en zo niet, kunnen we dat bijstellen? We moeten ons in het fusieproces niet laten afremmen door de 5% van de mensen die niet mee willen doen.

Tineke bij de Vaate vraagt of er een model te bedenken is voor stapsgewijze verhoging van de afdracht voor de Unie KBO. De directeur antwoordt dat dit zeker te bedenken is, maar dat dit bij bestuur en ledenraad van de Unie KBO ligt. Een tweede vraag is of bij de afdelingen is nagegaan of zij inderdaad behoefte hebben aan het professionele verenigingsbureau waar in deze presentatie van wordt uitgegaan. De directeur antwoordt dat afdelingen desgevraagd aangeven behoefte te hebben aan de dienstverlening van het verenigingsbureau, zoals de consulenten en de ondersteuning bij PR en administratie. Als de KBO-afdelingen ook gebruik willen maken van de consulenten, zullen zij hiervoor moeten betalen. In de voorgestelde afdracht zijn de inflatie en gestegen loonkosten nog niet meegenomen.

Ella Schipper merkt op dat zij bij de afdelingen weinig belangstelling ziet voor landelijke activiteiten en vraagt zich af of hoe dat te veranderen is. Henk Halma en Tineke bij de Vaate herkennen dit en denken dat er te weinig verbinding is met de eigen regio, ook in het Magazine. Ingrid merkt op dat die verbinding bijvoorbeeld tot stand is te brengen door meer deelnemers in het NSP – dan kunnen niet alleen de resultaten van een onderzoek regionaal worden uitgesplitst, maar kan een onderzoek ook regionaal worden opgezet.

Jaap Overbeek constateert dat de visie zich vertaalt zich in het jaarplan en de begroting; als we tegen een van drie “ja” zeggen, zeggen we ook “ja” tegen de andere twee en we moeten die keuze durven maken, los van de onzekerheid over wat de LR Unie KBO vanmiddag zal besluiten.

Arie Slob ziet wel kanttekeningen bij deze visie, vooral als het gaat om het fusietraject waar hij grote aarzelingen bij heeft.

Joop Evertse is van mening dat de centrale vraag moet zijn wat in het belang van onze leden en van senioren in het algemeen is. Hij denkt dat wachten op de Unie KBO niet in dat belang is en dat de PCOB nu moet doorpakken. Klaas Neutel denkt dat het van groot belang is om het sámen te doen, maar ziet ook dat de tijd dringt. Daarom sluit hij zich aan bij het standpunt van het bestuur PCOB dat snel duidelijk moet worden of de fusie een kans heeft.

De voorzitter constateert dat de ledenraad – met de gemaakte kanttekeningen en nuanceringen – in kan stemmen met het voorstel voor de te volgen koers, zoals gepresenteerd namens het bestuur door de directeur. De ledenraad beaamt dit.

6. Goedkeuring begroting KBO-PCOB 2-23 – 2025 en jaarplan 2023

Henk Steegstra, penningmeester PCOB, geeft een toelichting. Het is een spannende begroting met een aantal spannende uitgangspunten, namelijk:

1. Het toewerken naar een fusie;
2. een geharmoniseerde contributie van € 21,50 afdracht aan verenigingsbureau per 1 januari 2024;
3. de verdeling in een exploitatie- en investeringsbegroting voor 2023. Die investeringen zijn nodig om ervoor te zorgen dat we in 2024 een vitale organisatie zijn, die relevant is voor de senioren in Nederland.

De exploitatiebegroting 2023 kent nog wat onzekerheden, waarvan de belangrijkste is dat in de begroting wordt uitgegaan van een afdracht van de Unie KBO van € 453,600. In dat bedrag is geen rekening gehouden met de bestaande systematiek dat de afdracht van een vereniging wordt bepaald op basis van het aantal leden aan het begin van het voorgaande jaar minus het gemiddeld percentage ledendaling. Bij deze manier van rekenen zou de Unie KBO voor 2023 nog moeten bijdragen voor de 80.000 leden van de vier vertrokken provinciale KBO-bonden, maar daar denkt het bestuur van de Unie KBO anders over. Nu is voor de zekerheid in de begroting uitgegaan van de afdracht voor de leden van zeven provinciale KBO-bonden, maar daar is het laatste woord nog niet over gesproken. De Financiële Commissie heeft in het bijgevoegde advies aangedrongen op een snel besluit van de beide besturen en daar sluit Henk Steegstra zich helemaal bij aan.

De kosten die gemeoid zijn met de noodzakelijke verhuizing en de gewenste investeringen zijn voorlopig geschat. In de loop van het jaar zullen die nader worden ingevuld op basis van de aangevraagde offertes. Belangrijk hierbij is ook het tempo van de uitgaven, omdat er natuurlijk door het jaar heen voldoende liquiditeit moet zijn.

Er is nog geld over van de bestemmingsreserve transitie, toen de *federatie KBO-PCOB nieuwe stijl* is gevormd (zie bijlage 6d). Die bestemmingsreserve kan nu worden herijkt omdat niet alles wat toen gepland is nu nog zinvol is.

Arie Slob merkt op een verhuizing naar de ANBO niet verstandig te vinden, omdat dat in zijn ogen een claim legt op toekomstige gesprekken met de ANBO. Ryan Emmen antwoordt dat verhuizing naar het pand van de ANBO – wat iets anders is dan intrekken bij de ANBO – één van de opties is die op dit moment wordt onderzocht.

Simon Binnendijk vraagt waarom nu al een standpunt wordt gevraagd over de begroting van 2024. Henk Steegstra antwoordt dat in de begroting van 2023 wordt vooruitgegrepen op 2024: zo worden er investeringen gedaan die alleen zinvol zijn als er in 2024 een gefuseerde vereniging staat, waarin € 21,50 per lid wordt afgedragen, zoals de begroting van 2024 veronderstelt.

BESLUIT

De ledenraad stelt deze begrotingen en het jaarplan vast.

7. Ontwikkelingen verkennen fusie met de Unie KO

Aanmeldingen voor de werkgroepen mogen ook via de mail aan Ilse.

8. Benoemen nieuwe accountant

De ledenraad stemt in met het voorstel om als accountant Abel Accountant te benoemen.

9. Rondvraag en sluiting

- Joop Evertse vraagt welke mogelijkheden een afdeling heeft om leden tegemoet te komen die op willen zeggen om financiële redenen. Willem Nuis antwoordt dat een verlaging van de afdracht niet aan de orde kan zijn, omdat de kosten voor het verenigingsbureau natuurlijk ook stijgen. Als de afdeling budget heeft om mensen tegemoet te komen is het prima als daarvoor een regeling wordt gevormd. Het is op zich goed om eens met elkaar na te denken over de vraag hoe je onderlinge solidariteit kunt vormgeven, waarbij wel moet worden bedacht dat altijd de ene groep iets opvangt voor de andere.
- Vergaderplanning 2023: in het voorstel is de woensdag de vaste vergaderdag geworden, maar de voorkeur gaat toch uit naar de donderdag. Er komt een nieuw voorstel.
- Ella Schipper dankt de aanwezigen voor het hartelijk meeleven bij het overlijden van haar man en haar eigen operatie. Ze heeft een paar vergaderingen moeten missen, maar kon dankzij de uitgebreide verslagen toch alles goed volgen.
- Henk Tolsma merkt op dat de foto van de ledenraad op de website aan vervanging toe is. Dit is inderdaad het geval; toen de nieuwe ledenraad op de foto kwam (eind zomer 2021) behoorden groepsfoto's gezien de coronamaatregelen nog niet tot de mogelijkheden.

Niets meer aan de orde zijnde dankt de voorzitter iedereen voor aanwezigheid en inbreng en sluit de vergadering met een wens, waaronder *lichtheid als het leven zwaar voelt, stilte als de drukte groot is.*